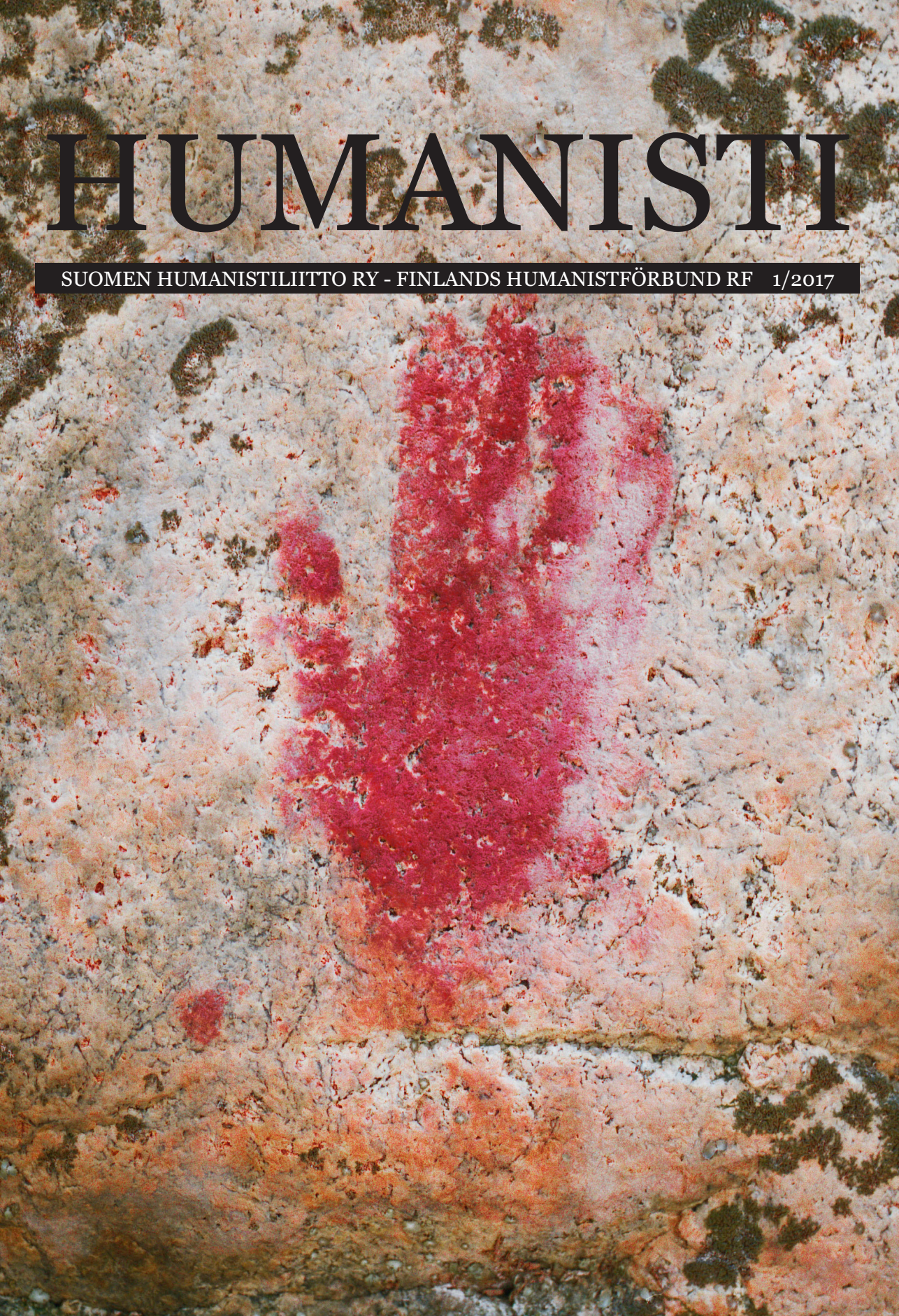

HUMANISTI

SUOMEN HUMANISTILIITTO RY - FINLANDS HUMANISTFÖRBUND RF 1/2017

Sisälllys

Ihmisten jälkeistä maailmaa? Arja Strid	3
Maahanmuuttajat ja kotoutuminen Maili Malin	6
Kuolematon klassikko Jouni Huhtanen	15
Liity jäseneksi Suomen humanistiliittoon	19
Suomen humanistiliiton hallitus 2016-2017	20

Humanisti-julkaisuun voi lähettää aineistoa yhteiskuntafilosofiasta, eettisestä ja katsomuksellisesta pohdinnasta, humanismiin liittyviä aiheita kulttuurista, historiasta ja ihmisoikeuskysymyksistä, sekä aiheisiin liittyviä kirja-arvioita. Osoite on: lehti@humanistiliitto.fi

HUMANISTI

Julkaisija

SUOMEN HUMANISTILIITTO RY
FINLANDS HUMANISTFÖRBUND RF

Toimitus

lehti@humanistiliitto.fi

Päätoimittaja

Arja Strid

Taitto ja ulkoasu

m o r p h media productions / Mica
Haarahiltunen

Kannen kuva: Ismo Luukkonen / Rock
Art Finland

<http://www.ismoluukkonen.net/kalliotaide/suomi/index.html>

Kirjoittajien näkemykset eivät välttämättä vastaa Suomen humanistiliiton näkemyksiä.

Tilaajalle

Vuosikerran hinta on 30 euroa. Suomen Humanistiliiton jäsenmaksu sisältää tilauksen. Suomen humanistiliitto on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajalle

Aineistot ja ehdotukset seuraavaan Humanisti-julkaisuun tulee lähettää osoitteeseen: lehti@humanistiliitto.fi

Ilmoittajalle

Kokosivu 270 euroa, puolisivu 150 euroa, neljännessivu 85 euroa, takakansi 370 euroa. Pienemmät koot sopimuksen mukaan.

Pääkirjoitus

Euroopan Unionissa pidetään tärkeänä, että ihminen tunnista robotin. Ihminen on yhä päämäärä, luotaessa robotteja (robot = pakkotyö) palvelemaan ihmistä, vaikka oppimiskykyiset robotit voivatkin yhä enemmän olla ihmisen kaltaisia.

Robotit toimivat hoiva-aloilla; sairaaloissa hoito ja diagnostiikka; poliisitoimi; oikeuslaitos; opetus; yritysten johtaminen; palvelu; ruoantuotanto; kauppa jne. Tulevatko robotit palvelemaan heitä, joilla ei ole varoja saada palvelua ja apua suoraan ihmiseltä?

Mitä tekevät he, joidenka työn robotit tekevät tarpeettomaksi, valmistavatko ja koodaavat robotteja? Tulevatko robotit tekemään kaikenlaisen likaisen työn? Sotilaina ne ovat ihanteellisia pystyessään tekoihin, joihin ihminen omatessaan jatkuvan minuuden ja sosiaaliset kyvyt ei parhaassa mielessä kykene.

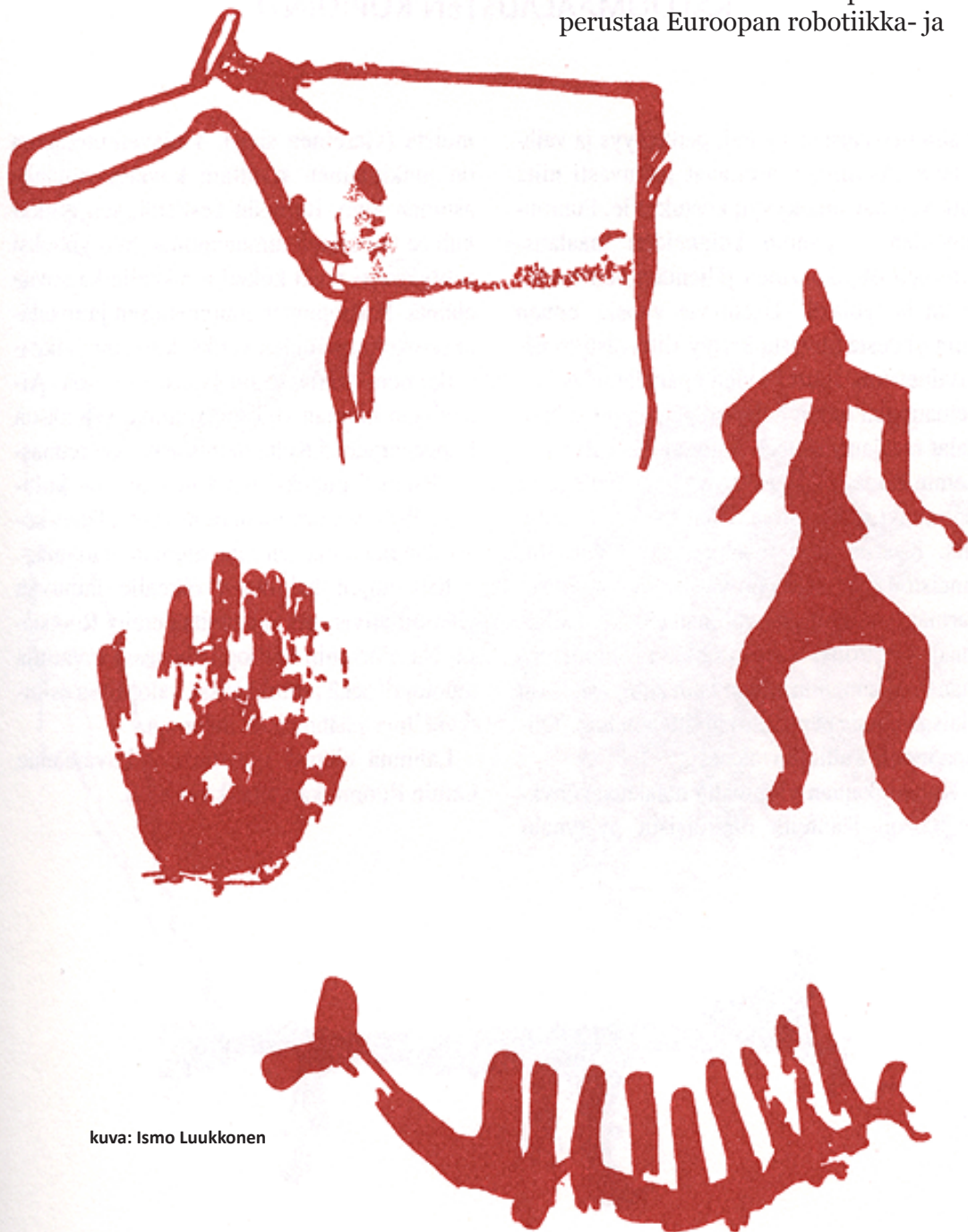
Robotteihin saadut kognitiiviset ominaisuudet herättävät paljonkin kysymyksiä. Uskoa voi, että robottien toimiessa ihmisenkaltaisuus tulee hyvinkin meitä lähelle, suorastaan ”iholle”, muttei

kuitenkaan ihmismielen moninaisten ja tuntemattomienkin ulottuvuuksien suhteen, ilman luovuuttamme olisimme samassa kategoriassa robotteinemme. Mielenkiintoisia ajatuksia herättää myös kysymys, haluaako ihminen kohdata robotin persoonana, vai jotenkin animistisesti, syntykö haluja ja tarvetta maagisen ajattelun kehille.

Vastuu roboteista ja niiden kehittämisestä on monitahoinen eettinen, taloudellinen ja juridinen kysymys. Onko robotti enemmän kuin ihmisen tekemä kone? Voiko robottia pitää vain koneena niin vastuiden kuin vahinkojenkin suhteen, samoin kuin muidenkin laitteiden kohdalla. Moraalikysymyksiä on ratkottu ja ratkotaan yhä edelleen USA:n MIT:ssä, jossa suureen ”moraalikoneeseen” on jo vastannut 600 000 ihmistä, koneessa on 12 miljoonaa erilaista tilannetta koskien robottiautoja eli suuntaan ajanko yli äidin lapsineen vai vanhuksen. Robottiin ohjelmoitavat moraalikoodit voi tietenkin yrittää ratkaista ”moraalikoneella”. Tilannetajua ei voi ohjelmoida. ”Huonointa on jos ohjelmistotekijä-yritykset itse päättävät moraalikoodit robottiautojen suhteen. Eli keskustelun asiasta ja moraaliiin liittyvien lähdekoodien ohjelmoinnin pitäisi olla kaikille avointa. Millekään valvontavirastolle viranomaisineen vastuuta robotiikasta ja tekoälystä ei voi uskoa, vaan

vastuut tulisi olla niin selkeät, että ne voi nykyistenkin lakien perusteella selvittää.” Michael Laakasuo, tutkija, käyttäytymistieteet HY. Laakasuo on myös ehdottanut Suomeen omaa robottilakia, tullut myös johtopäätökseen, että koneiden hallitsemassa maailmassa ihmiseltä katoaa luovuus.

Toisin on EU:n Mietintöluonnoksessa 31.5.2016, oikeudellisten asioiden valiokunta; suosituksia komissiolle robotiikkaa koskevista yksityisoikeudellisista säännöistä (2015/2013 (INL)), siinä katsotaan avoimuus koodeihin tarpeen vain vahinkotapausten tutkimisessa. Välttämättömänä pidetään perustaa Euroopan robotiikka- ja

kuva: Ismo Luukkonen

tekoälyvirasto. Myös EU-tason lainsäädäntöä pidetään kansallisia lakeja parempana. Mietinnössä päämääräksi on ilmoitettu teknologisen vallankumouksen ohjaaminen palvelemaan ihmiskuntaa, pidetään todennäköisenä, että muutos koskee robottien, botien, androidien muiden tekoälyilmentymien osalta yhteiskunnan kaikkia kerrostumia. Ja pitkällä aikavälillä on mahdollisuus käytännössä rajattomaan vaurastumiseen, tosin mietintö puhuu ”kevyistä vaikutuksista”, joita on vaikea arvioida (kaksoiskäyttökysymykset, sotateollisuus?). Mietintöön on lainattu I. Asimovin 1943 scifromaania ns. Asimovin lait robottien suunnittelijoille, valmistajille ja käyttäjille. Mietinnössä myös pohdinnat robottien oikeudellisesta asemasta: luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, eläin, esine, vai oma kategoria. (Mietinnössä robottien ei katsota olevan vastuullisia ja oikeudellisia, joten kehoitetaan laatimaan perusteet ”tekijänsä henkiselle luomukselle” tietokoneiden tai robottien luomia tekijänoikeuksilla suojattavia teoksia varten.)

Esitetään robottien rekisteröintiä ja uusien vakuutusten ja vakuusrahastojen luomista. Todetaan tarvittavan vastuu- ja etiikkakysymyksiin sääntöjä perustuen eurooppalaisille yhteiskunnille ominaisiin humanistisiin arvoihin. - Mietinnössä tarjotaan robotiikan peruskirjaa ja robotiikkainsinöörien eettistä menettelysäännöstöä. Näissä molemmissa visioidaan pitkälle ja yksityiskohtaisesti sääntöjä, mutta myös vain suuntaa-antavia ja vapaaehtoisia määräyksiä. Vastuullisuus

tuleville ja nykyisille sukupolville tulee esille insinöörien kohdalla. Esim. tutkimusrahoituksessa edellytettäisiin riskiarvioita, joissa ihmiset olisivat vastuullisia, ei robotit. Ihmisen tietoinen suostumus on pyydettävä ja saatava ennen ihmisen ja koneen vuorovaikutusta. Pidetään tärkeänä, että ihminen erottaa ihmisen robotista. Tarjotaan myös tutkimuseettisiä toimikuntia; 13-kohtaista suunnittelijoiden lisenssiä, jossa periaatteessa ei anneta mahdollisuutta kaksikäyttöisyyteen eli robottien käyttöä sodissa; sekä 8-kohtaista käyttäjän lisenssiä. Molemmissa viim. main. korostetaan robotin toiminnan kohteena olevan ihmisen kaikinpuolista yksityisyyttä ja autonomiaa. Robottien tekemän työn vuoksi monet menettävät toimeentulonsa, varsinkin naisten toivotaan mietinnössä nostavan digiosaamistaan. Ja ehdotetaan harkittavaksi kansalaispalkkaa.

EU:n talousarviossa vuodelle 2017 on varattu 600 000 € algoritmien ja tekoälyn kehittämisen yhteisten sääntöjen luomiseksi.

Aamalla herättyäni unimaailmoista, olen hyvilläni uudesta päivästä, jotain uutta aina, yllättävää. Jatkan eilisestä, tähtään huomiseen. Kaiken mitä tiedän, on paljon ja ei mitään. Pohdinnat, haaveilut, unelmoinnit edeltävät tekojani, joista tulen olemaan vastuussa, vaikken perimmäisiä syitä niihin päätymiseen aina tiedä, en tunne. En kelpaa robotiksi. □

Maili Malin, erikoistutkija,
VTT, dos, Siirtolaisuusinsti-
tuutti, Eerikinkatu 34, 20100
Turku

Ihmisiä luokitellaan monenlaisten ominaisuuksien mukaan väestötötilastoissa mm. hallinnollisiin ja tutkimuksen tarpeisiin. Ominaisuuksien mukaista luokittelua tehdään esim. terveystutkimuksessa sen vuoksi, että se vaikuttaa perustavanlaatuisesti luokkaan kuuluvien ihmisten elinoloihin, jotka taas puolestaan vaikuttavat henkilön terveyteen, sairastavuuteen, kuolleisuuteen ja hyvinvointiin. Luokittelut eivät aina ole yksiselitteisiä, sillä yksittäinen ihminen voi kuulua useampaan luokkaan esim. ikänsä, etnisen ryhmän jäsenyyden ja sukupuolensa vuoksi. Väestörekisterikeskuksen tiedoissa ovat kaikki Suomessa pysyväisluontoisesti asuvat ihmiset ja heidän muutto-, asumis- ja perhetietonsa (tietolistauksen voi katsoa VRK:n internetsivuilta rekisteriselosteesta).

Suomessa asuvaksi maahanmuuttajaksikin voidaan ihmisiä määritellä monella tavalla. Syntymämaan mukaan luokittelemalla saadaan selville ne Suomessa pysyväisluontoisesti asuvat, jotka ovat syntyneet ulkomailla. Heistä osa on suomalaista syntyperää koska suomalaislapsia syntyy myös

ulkomailla suomalaisvanhemmille, joilla on Suomen kansalaisuus, ja jotka ovat syntyneet Suomessa ja puhuvat äidinkielenään suomea, ruotsia tai saamea. Suuri osa näistä ulkomaalla syntyneistä lapsista on kuitenkin syntynyt ulkomaalaisille vanhemmille, jotka puhuvat muita kieliä kuin Suomen viralliset kielet. Maahanmuuttajina tai ulkomaalais-syntyisinä he kuuluvat maahanmuuttajien ensimmäiseen sukupolveen. Toiseen maahanmuuttajien sukupolveen kuuluu lapsi, joka on syntynyt Suomessa ulkomaalaistaustaisille vanhemmille (syntyneet ulkomailla ja ovat vieraskielisiä).

Tämän logiikan mukaan maahanmuuttajat voidaan luokitella oman tai vanhempien lähtömaan tai syntymämaan mukaan esim. Keski- ja Pohjois-Eurooppaan, johon kuuluvat ne Euroopan Unionin maat, jotka ovat poliittiselta järjestelmältään demokraattisia ja useilla mittareilla mitattuna kehittyneitä maita. Euroopalaista syntyperää olevat voidaan luokitella itä-eurooppalaisiksi, joihin kuuluvat entisen Neuvostoliiton liittolaismaat, sillä niissä demokratian ja talouden kehitys sekä kulttuuri poikkeaa jossain määrin keski- ja Pohjois-Euroopasta. Maahanmuuttajat tai ulkomaalaistaustaiset voidaan luokitella myös OECD-maista tullesiin. Tällöin lähtömaat käsitetään (jälki)teollisiksi maiksi, joissa on suhteel-

lisen hyvä demokraattinen poliittinen järjestelmä, jolloin he kuuluvat OECD:n kansainväliseen järjestöön (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö). Usein Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleet luokitellaan samaksi ryhmäksi, sillä näitä lähtömaita yhdistää yhteinen Islamin uskonto, samanlainen yhteiskuntakehitys, ne ovat demokratian ja talouden kehityksessä vielä kehittyviä maita. Tärkeä ulkomaalaistaustaisten lähtöalue on myös Saharan eteläpuoleinen Afrikka (ei kuitenkaan Etelä-Afrikka, joka kuuluu OECD-maihin), jonka valtioita leimaa niin ikään taloudellinen ja poliittinen kehittymättömyys jos vertailukohtana käytetään länsimaita. Muita tärkeitä suhteellisen yhtenäisiä alueita muodostavat Itä-Aasia (Kiina), Kaakkois-Aasia (Kambodža, Laos, Malesia, Myanmar, Thaimaa ja Vietnam), Etelä-Aasia (Intia, Bangladesh, Pakistan), Etelä-Amerikka, Väli-Amerikka ja Karibia. Lähtöalueita siis luokitellaan pääasiassa demokraattisen kehittyneisyyden, talousjärjestelmän modernisaation sekä yleisen valtion hyvinvointitason perusteella.

Ulkomaalaistaustaisia Suomessa pysyväisluontoisesti asuvia ihmisiä voidaan luokitella myös heidän äidinkielsä mukaan, jonka synnyttänyt äiti ilmoittaa hoitohenkilökunnalle synnytyssairaalassa. Sairaala toimittaa vastasyntyneen henkilötiedot väestökirjanpitoon maistraattiin. Äidinkieli on yleensä vanhempien kieli, kotona käytetty kieli ja lapsen ensimmäiseksi oppima ensikieli. Jos henkilö on syntynyt ulkomailla ja muuttaa Suomeen pysyvästi, ilmoittaa hän

äidinkielsä itse maistraattiin rekisteröinnin yhteydessä. Yhteiskunnissa jotka ovat kymmeniä tai satoja vuosia olleet moni-etnisiä (esim. afro-, latinalaisamerikkalais-, intianamerikkalaiset) väestön etnisyyttä ei rekisteröidä väestökirjanpidossa, vaan ihmisiltä kysytään itseltään mihin etniseen vähemmistöön he kokevat kuuluvansa (esim. Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa).

Nykymaahanmuuttajaväestön luokittelu kansalaisuuden mukaan ei juurikaan kannata ainakaan tutkimuksissa, sillä ihmisten kansalaisuus voi muuttua kun henkilö saa anomuksesta uuden maan kansalaisuuden. Maahanmuuttoviraston (MIGRI) esitelytekstissä Suomen kansalaisuuden saamista pidetään merkittävänä saavutuksena jonka saamalla henkilöstä tulee yhteiskunnan täysivaltainen jäsen, jolloin henkilöllä on täydet kansalaisoikeudet ja – velvollisuudet. Tämä on mielestäni kuitenkin harhaanjohtavaa, sillä kaikilla Suomessa asuvilla on perustuslain takaamat perusoikeudet, vaikka heillä ei olisi Suomen kansalaisuutta tai laillista oleskelulupaa olla maassa. Yleismaailmallisten ihmisoikeuksien kannalta olisi kestävämpiä jos joltain täällä asuvalta ihmisryhmältä kiellettäisiin ihmisoikeudet jonkun synn perusteella. Nimittäin helposti näiden eväämissyiden määrä kasvaa poliittisten suhdanteiden mukaan, ja tällöin ihmisoikeudet koskisivat vain tiettyä, jonkin tahon määrittämään ihmisjoukkoa ja näin se sulkisi osa ihmisistä ihmisoikeuksien ulkopuolelle. Silloin ei voitaisi enää puhua ihmisoikeuksista.

Kansalaisuuden saaminen vaikuttaa henkilön oikeusasemaan, mutta sillä on merkitystä myös kotouttamisen tukemisessa. Kansalaisuus tuo mukanaan kansalaisoikeuksia ja -velvollisuuksia, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen maan poliittiseen, yhteiskunnalliseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuurielämään. Suomen kansalaisena ulkomaalaisesta tulee yhteiskunnan täysivaltainen jäsen.

Suomen kansalaisuuden voi saada kolmella tavalla. Periytymisperiaatteen mukaan vastasyntyneen kansalaisuus määritetään äidin tai isän tai molempien kansalaisuuden mukaan riippumatta siitä missä maassa lapsi syntyy. Syntymäperiaatteen mukaan lapsi saa sen maan kansalaisuuden jossa sattuu syntymään. Tämä ei päde kuitenkaan automaattisesti Suomessa (katso MIGRI:n sivuilta mitkä ehdot tulee täyttyä). Suomen kansalaisuuden voi saada hakemalla, jolloin viranomaiset harkitsevat sen myöntämistä. Hakemusmenettelyssä hakijan tulee täyttää tietyt kansalaisuuden saannille asetetut ehdot (asumisaika Suomessa, kielitaito ymv.). Kansalaisuuden voi saada myös ilmoittamalla siitä väestörekisteriin. Tämä tapa on helpoin ja suotu vain tietyille väestöryhmille eli vain Suomen kansalaisten ulkomailla syntyneille adoptiolapsille ja Pohjoismaiden kansalaisille. Ihmisellä voi olla myös kaksoiskansalaisuus eli kahden maan kansalaisuus, joita on eniten suomenvenäläisten keskuudessa.

Ulkomaalaistaustainen voi myös menettää Suomen kansalaisuuden, ja siitä päättää Maahanmuuttovirasto. Satoja vuosia sitten syntyperäisetkin kansalaiset saattoivat menettää kansalaisuutensa ja joutua maanpakoon maasta karkotetuksi, mutta nykyään se on yleensä mahdotonta. Ainakaan länsimaiden kansalainen ei voi olla valtioton, maaton. Täällä jokainen vastasyntynyt saa syntymätodistuksen, kirjaetaan väestökirjanpitoon, ja on olemassa virallisesti. Kansalaisuudesta voidaan myös vapauttaa sellaisissa tapauksissa kun henkilöllä on myös jonkun toisen maan kansalaisuus.

Yleisin tapa luokitella ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajat on käyttää maahanmuuton syytä tai ensimmäisen oleskeluluvan tyyppiä luokittelun perusteena. Näin heidät voidaan jakaa työperäisiin, pakolaistaustaisiin (pakolainen, humanitaarinen tai toissijainen suojelu), perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneisiin, opiskelijoihin ja paluumuuttajiin (esim. inkeriläiset). Kun henkilö on asunut Suomessa keskeytyksettä neljä vuotta (A-oleskelulupa), hän voi anoa pysyvää oleskelulupaa (P-lupa). Ulkomaalaistaustainen saa näin oleskelulupakortin, mistä ilmenee hänen oleskelulupansa tyyppi.

Suomen maahanmuuttajat

Ulkomaalais- tai maahanmuuttajataustaisia on koko Suomen väestöstä noin 6 %, mutta koska heistä suurin osa asuu pääkaupunkiseudulla, on heidän

väestöosuutensa siellä 13-14 % (2014, Kuviot 1-2). Ruotsissa maahanmuuttajataustaisia on väestöstä jo 20 % kun Norjassa ja Tanskassa heitä on yli 10 % väestöstä. Suomea pitää perää pohjoismaissa väestön monikulttuuristumisessa. Suurin maahanmuuttajaryhmämme on venäläistäustaiset maantieteellisen sijaintimme vuoksi. Heitä seuraavat ryhmät ovat virolaiset ja ruotsalaiset. Tuoreen Tilastokeskuksen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tekemän väestötutkimuksen Ulkomaalaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointitutkimuksen mukaan (UTH 2014) 54 % ulkomaalaistaustaisista on tullut maahan perhesyistä eli useimmiten avioliiton vuoksi. Joka viides oli muuttanut maahan työn vuoksi ja noin 10 % opiskelun vuoksi tai pakotettuna muuttamaan pakolaisena. Kolmasosa näistä ulkomaalaistaustaisia oli saanut Suomen kansalaisuuden. Ulkomaalaistaustaisen väestön ikärakenne poikkeaa kantasuomalaisista: heissä on enemmän lapsia ja työikäisiä kuin kanta-ikäisissä. Somalinkielisessä väestössä yli 35 % on lapsia alle 14-vuotiaita 2014 (vrt kanta-ikäisten noin 15 %).

Koti Suomessa

Mualla maailmalla puhutaan maahanmuuttajaväestön integraatiosta kun meillä keksittiin kotoutumisen sana joka kuvaa muuttajan omaa kotoutumisen prosessia Suomessa. Kotouttamistoimet taas viittaavat valtion ja kuntien toimiin helpottaa ja edesauttaa maahan muuttajan kotoutumista, aloilleen asettautumista, elämistä

Suomessa. Viranomaiset tarjoavat toimenpiteitä ja palveluja kotouttamiselle. Kotouttamisen edistämisen lain (2011) tavoite on tukea kaikkien maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa eli osallistumista ja kuulumisen tunnetta Suomalaiseen yhteiskuntaan. Maassa olon alkuvaiheessa korostuu viranomaisten neuvonta ja ohjaus, kotoutujan kansalaistaitojen opettelu ja niissä ohjaaminen. Tärkeää on että viranomaiset työ-, sosiaali-, terveys- ja opetuspalveluissa tekevät yhdessä maahanmuuttajan kanssa selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden palveluista joita muuttaja tarvitsee ajankohtaisesti. Koko perheen tilanne on tärkeää huomioida, palvelukokonaisuutta pitää yhdessä arvioida säännöllisesti ja päivittää vastaamaan kunkin ajankohdan asiakkaan tarpeisiin. Laki myös täsmentää eri viranomaistahojen työnjakoa kotouttamistyössä yhteiskuntaelämän eri tasoilla. Osalliset ovat kunnat, TE-toimistot, ELY-keskukset ja AVI:t. Ministeriöiden välinen työnjako ja yhteistyön koordinaatio on myös määritetty.

Kotoutumiseen vaikuttavat maahan muuttajan omat asenteet (akkulturaatioasenne) ja toiminta kotoutumisen edistymisessä. Kotoutumiseen tulee olla motivaatiota, sinnikkyyttä ja kärsivällisyyttä. Jos esim. perheen äiti tai isä unelmoi uuden elämän aloittamisesta jossain muualla kuin Suomessa tai he unelmoivat paluusta lähtömaahan kun sen olot paranevat, niin heidän kotoutumisasenteensa voi olla heikko eikä se kannusta lapsiakaan kotoutumaan. Kuitenkin lapset ovat

luultavammin enemmän tekemisessä muiden kantasuomalaisten ja muunmaalaisten kanssa naapurustossaan, koulussa ja kaveripiirissä, jolloin he voivat olla hyvinkin motivoituneita elämään tässä yhteiskunnassa. Tällöin vanhempien ja lasten kotoutumisen asenteet voivat olla ristiriidas-

sa. Lapsille elämä on ehkä useammin tässä ja nyt kaikkine kokemuksineen, kun aikuiset voivat ehkä helpommin elää sitku-elämää eli elämä alkaa sitten kun muutamme maahan X, tai kun palaamme entiseen kotimaahan. Kun vuodet kuluvat ja lapset perustavat omia perheitään tänne

Suomeen, voi vanhempienkin ajatukset ja suunnitelmat muuttua ja elämä ankkuroidua tänne missä lapset ja lapsenlapset elävät.

Uuteen kotimaahan sopeutuminen ja elämän järjestäminen sujuvaksi ei ole helppo prosessi, sillä aikuiset joutuvat opettelemaan uusia toimintatapoja miten toimia eri viranomaisten kanssa, miten asunto-, ruoka- ja kouluasiat järjestetään uudessa kotimaassa jne. Tämän tekee haastavaksi se että pakolaismaista tulleilla ei monesti ole kielitaitoa (englanti, suomi) toimia täällä. Sosiaalisen toimintakyvyn ensimmäinen edellytys onkin kielen oppiminen jotta pystyy toimimaan ja määräämään omista asioistaan Suomessa. Kielen oppiminen vie aikaa, mitä vanhemmasta maahanmuuttajasta on kyse ja mitä vähemmän on kouluja käynyt lähtömaassaan. Puhutaan akkulturaatiostressistä eli uuteen asuinmaahan sopeutumisen aiheuttamasta stressistä, kun omat voimavarat ja kyvyt eivät usein riitä esim. juuri kielitaidottomuuden takia ja sen takia että entisen kotimaan julkiset palvelut ovat olleet kehittymättömiä jolloin asioiminen viranomaistahojen kanssa on uutta. Osassa lähtömaita julkiset palvelurakenteet on sodassa tuhottu.

Yhteenvedona voidaan sanoa että kotoutumiseen vaikuttaa maahan tulon syy (pakotettu, vapaaehtoinen), muuttajan ikä, sukupuoli sekä koulutus lähtömaassa, perheen elinolot (asunto, saniteetti, ravinto, työllisyys- ja koulutusmahdollisuudet) ja sosiaaliset tukiverkostot. Tulomaassa

kotoutumiseen vaikuttavat mm. ajankohta (taloudellinen tilanne, maahanmuuttajaväestön määrä), maahanmuuttopolitiikka, kotoutumisen mahdollisuudet (asunto, työtilanne), kotouttamista edistävät toimet ja julkisten palveluiden kyky vastata muuttajien tarpeisiin. Syrjinnän kaikkalainen kieltäminen ja sen voimallinen torjunta on tärkeää, ettei rasismi aiheuta muuttajalle jatkuvaa jopa kasautuvaa stressiä. Rasismien aiheuttama kasautuva stressi heikentää ihmisen toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia, ja loukkaa syvästi ihmisen minäkuvaa. Rasistinen kohdeltu terveystalveissa voi vaarantaa terveyden, koulutuksessa heikentää ja vääristää työllistymismahdollisuuksia. Rasistinen väkivalta julkisilla paikoilla voi uhata henkeä, lisätä turvattomuutta ja vähentää luottamusta elinympäristöön.

Hyvinvoinnin osa-alueita ovat riittävän hyvät elinolot, riittävästi hyviä ihmissuhteita ja henkilökohtaiset voimavarat (terveys) ja kokemus kuulumisesta johonkin (Having, loving, being-teikijät Erik Allardtin mukaan), joita voidaan pitää myös onnistuneen kotoutumisen osoittimina. Kotoutumisen voidaan ajatella onnistuneen aikuisella kun hänellä on riittävät elinolot (asunto, toimeentulo, kielitaito toimia), läheiset tärkeät ihmiset voivat hyvin ja heidän kanssa on mahdollisuus olla yhteydessä, muuttaja kokee voivansa hyvin, on saanut tarvitsemiaan palveluita ja hoitoa oikeaan aikaan, hän osallistuu yhteiskunnan toimintaan (kielikurssille, työhön, järjestötoimintaan tmv.), kokee olonsa turvalliseksi eikä

ole kohdannut juurikaan fyysisesti tai henkisesti vahingoittavaa rasis-
mia. Jos hänellä on lapsia, hän myös
kokee että lapsilla on hyvä elämä
täällä ja hyvät elämän mahdollisuu-
det täällä tulevaisuudessa. Hyvin
kotoutuneella aikuisella on riittävät
kansalaistaidot toimia Suomessa.
Hän on myös onnistunut ja kyennyt
luomaan sekä ylläpitämään riittävän
sosiaalisen tukiverkoston täällä tai
teknisillä apuvälineillä ympäri maail-
maa läheisiinsä.

Kotoutumisen epäonnistumi-
sen osoittimina voidaan pitää
sitä että aikuisen elinolot ovat
huonot (perusturvan varassa elämi-
nen, ei asuntoa, ei kielitaitoa) eikä
hänellä ole läheisiä ympärillään eikä
hän koe kuuluvansa Suomeen. Hän
voi monilla elämänsä alueilla huo-
nosti, käyttää enemmän kuin ennen
päihkeitä, ei ole saanut tarvitsemiaan
palveluita, hänellä on paljon hoita-
mattomia terveysongelmia tai niitä
on tullut lisää, hän eristäytyy omaan
etniseen yhteisönsä tai kotiinsa,
eikä osaa toimia tässä yhteiskunnas-
sa. Ympäristön rasistinen väkivalta
on voinut myötävaikuttaa eristäy-
tymiseen sekä epäluottamukseen
kanssaihmiä kohtaan. Tällaisen
aikuisen vanhemmuuden voima-
varatkin voivat olla varsin heikot,
jolloin lapset voivat ottaa vastuulleen
aikuisten tehtäviä tai reagoivat niin,
että lastensuojelua tarvitaan lapsen
suojelemiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö seu-
raa maahanmuuttajien kotou-
tumisen toimivuutta säännöl-
lisesti maahanmuuttajien elinoloja
kuvaavilla indikaattoreilla, maahan-

muuttajille suunnatulla kyselyllä
sekä kuntien palvelukyselyllä. Näistä
kootaan kokonaiskatsaus kotoutu-
misen tilan arvioimiseksi joka neljäs
vuosi (viimeisin 2013).

Tutkimustuloksia

Elinolot - having

Usimmassa Ulkomaalais-
taustaisten työ ja hyvinvoin-
titutkimuksessa (UTH 2015
Tilastokeskus ja THL) ilmenee että
ulkomaalaistaustaisilla on enem-
män korkeakoulututkintoja kuin
kantasuomalaisilla (40 % vs, 23 %),
mikä heijastanee sitä että EU- ja Ef-
ta-maista sekä Yhdysvalloista tulles-
ta 58 %:lla on korkeakoulututkinto.
Itse asiassa kaikilla ulkomaalaistus-
taisilla on enemmän korkeakoulu-
tutkintoja kuin kantasuomalaisilla
lukuun ottamatta virolaistaustaisia.
Koulutukselliset hyvinvoinnin voi-
mavarat ovat siis periaatteessa oikein
hyvät kotoutumiselle. Virolaisilla
oli korkeampi työllisyysaste kuin
kantasuomalaisilla (76 % vs. 73 %).
Heikoin työllisyysaste oli Lähi-idästä
ja Pohjois-Afrikasta sekä muusta Af-
rikasta tulleilla (46-48 %). Heillä oli
täten myös korkein työttömyysaste.
Työllisyys kuitenkin on parantunut
kaikissa ryhmissä mitä kauemmin
henkilö on asunut Suomessa (Kuvio
3). Oman suomen/ruotsin kielen
taitonsa vastanneista 9-48 % arvioi
aloittelijan tasoiseksi. Virolaiset ja
venäläiset arvioivat oman suomen/
ruotsin taitonsa edistys- tai äidinkie-
len tasoiseksi. Aasialaistaustaisista
melkein puolet kokivat kotimaisten
kielten taitonsa olevan aloittelijan

tasoa. Pienistä tuloista kertoo se että Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta sekä muusta Afrikasta tulleilla on eniten vaikeuksia ruuan ostamisessa rahapulan vuoksi (24-26 % vs. 15 % kantasuomalaisista).

Yksilölliset voimavarat - being

Elämän voimavaroja verottaa lähtömaassa koetut traumat, joita on paljon pakolaistaustaisilla. Trauma on hyvin vakava kokemus, sillä se uhkaa kokijan henkeä ja elämää, mistä syystä se voi aiheuttaa pitkäaikaista psyykkistä kuormitusta sekä heikentää kokijan toimintakykyä. Psykiatrinen apua auttaa, jos sitä on saatavilla ja sitä osataan ja kyetään hakemaan uudessa kotimaassa. Enemmistöllä 79 %:lla pakolaistaustaisilla aikuisilla miehillä oli jokin traumaattinen elämäkokemus menneisyydessään lähtömaassa: yleensä se oli toisen/toisten väkivaltaisen kuoleman tai pahoinpitelyn näkeminen, sotaan osallistuminen, vakavan fyysisen väkivallan kohteeksi itse joutuminen. Joka neljästä miestä oli kidutettu tai hänet oli vangittu. Naisista 66 % oli jokin traumaattinen kokemus menneisyydessä. Yleisin traumaattinen tapahtuma oli samoin kuin miehillä toisen/toisten väkivaltaisen kuoleman tai pahoinpitelyn näkeminen, sotaoloissa eläminen ja seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuminen.

Hoitamattomat traumat näkyvät uudessa kotimaassa mm. lääkärin toteamina mielen-terveystoimintoina, joita ilmoitti useammin Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta Suomeen muuttaneet (19 % vs. 11 %

kantasuomalaiset). Heillä oli myös eniten lääkärin diagnosoimaa masennusta ja lääkitystä siihen.

Suomi on varsin väkivaltainen maa, sillä täällä tehdään henkirikoksia ja pahoinpitelyitä enemmän kuin muissa Pohjoismaissa mutta ei yhtä paljon kuin Venäjällä. Väkivaltakokemukset Suomessa voivat heikentää mielenterveyttä, vähentää osallistumista yhteiskuntaan, ja estää kotoutumasta. Ulkomaalaistaustaiset eivät kuitenkaan kertoneet väkivaltakokemuksistaan merkittävässä määrin sillä eniten väkivaltaa tai sen uhkaa olivat kokeneet kantasuomalaiset (12 %) (Kuvio 4). Eniten epäoikeudenmukaista kohtelua (rasismia) olivat kokeneet muusta Afrikasta Suomeen muuttaneet (27 %), mikä on rasistista henkistä tai fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Muusta Afrikasta tulleet erottuvat eniten ulkonäkönsä perusteella muusta väestöstä. Noin joka viides Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleet olivat myös kokeneet ulkoisen erilaisuutensa vuoksi epäoikeudenmukaista kohtelua. Eniten syrjivää kohtelua ulkomaalaistaustaiset olivat kokeneet TE-toimistossa (13 %) ja terveystoimintoina (12 %) ja eniten sitä olivat kokeneet jälleen Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleet (18 %).

Elämänlaatunsa kuitenkin koki Suomessa hyväksi suurin osa ulkomaalaistaustaisia (74 % vs. 78 % kantasuomalaiset). Yleensä naiset kokevat elämänsä useammin hyväksi kuin miehet. Vähiten elämänlaatunsa koki hyväksi jälleen Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleet (58 %). Onnelliseksi itsensä

koki noin puolet kantasuomalaisista viimeisen neljän viikon aikana kyselyn hetkestä, kun ulkomaalaistaustaiset pääsääntöisesti enemmistö koki itsensä onnelliseksi. Lähellä suomalaisten onnellisuuden yleisyyttä olivat Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleilla. Riittävän hyvistä ja tukevista koetuista ihmissuhteista ei tässä ole tietoa.

Lopuksi

UTH 2014 tutkimuksen mukaan voisimme päätellä että ulkomaalaistaustaisten elinolot ovat varsin hyvät koulutus- ja työllisyysasteen mukaan. Suurin osa tutkittavista oli tullut maahan perhesyistä, joka kolmannella oli Suomen kansalaisuus. Useilla hyvinvoinnin indikaattoreilla ulkomaalaistaustaisilla menee hyvin Suomessa. Ainoa poikkeus on pakolaistaustaiset. Nimittäin pakolaistaustaisilla Lähi-idästä ja muusta Afrikasta tulleilla traumakokemukset olivat hyvin yleisiä lähtömaassa, mikä näkyi lääkärin toteamina mielen-terveysongelmina, masennuksena ja lääkityksensä. Traumata yhdessä syrjäntäkokemusten kanssa saattoivat heikentää pakolaistaustaisten henkilökohtaista terveyttä. Tämä näkyi loogisesti alhaisempana koetuna elämänlaatuna ja onnellisuuden yleisyydessä Lähi-idästä ja muusta Afrikasta tulleilla.

Hämmentävän poikkeuksen muodosti myös kantasuomalaiset, sillä he kokivat eniten väkivaltaa ja sen uhkaa elämässään verrattuna ulkomaalaistaustaisiin.

Kantasuomalaiset olivat myös ulkomaalaistaustaisia harvemmin onnellisia elämässään ja heidän elämänlaatunsa ei ollut merkittävästi korkeampaa kuin muissa ryhmissä. Näyttäisikin siltä että kantasuomalaisten hyvinvointi on joillain ulottuvuuksilla heikompi kuin ulkomaalaistaustaisten, vaikka heillä ei ole maahan sopeutumisen rankkaa elämänprosessia, heillä on kielitaitoa ja kansalaistaitoja toimia kotimaassaan sekä rauhan olot.□

Lähteet:

Castaneda A, Larja L, Nieminen T, Jokela S, Suvisaari J, Rask S, Koponen P & Koskinen S. (2015). Ulkomaalaistaustaisten psyykinen hyvinvointi, turvallisuus ja osallisuus. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -tutkimus 2014 (UTH). Työpaperi 18/2015. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014
https://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/kuvailusivu_fi.html?ID=16163

Kirja-arvio

Darwin, Charles: Lajien synty: Luonnollisen valinnan kautta eli luonnon suosimien rotujen säilyminen olemassaolon taistelussa. Suomen-tanut Pertti Ranta. Vastapaino: Tampere 2016. 421 sivua.

Englantilainen luonnontieteilijä Charles Darwin (1809–1882) julkaisi vallankumouksellisen teoksensa *On the Origin of Species by Means of Natural Selection on the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life* vuonna 1859. Tutkimus on ollut syntymästään saakka merkittävän huomion kohteena ja se herättää yhä kiivaita väitteitä puolesta ja vastaan. Työn suosiosta kertoo jotain se, että se on käännetty ainakin 42 kielelle ja sitä arvioidaan myytävän yhä eri kielillä vuosittain 75 000–100 000 kappaletta. Teos kuuluu kautta aikain käännettyimpiin ja myydyimpiin tieteellisiin tutkimuksiin.

Vastapaino teki kulttuuriteon julkaisemalla vuonna 2009 Lajien synnystä uuden, Pertti Rannan laatiman käännöksen. Tästä versiosta on ilmestynyt tänä keväänä

kustantajan Tiedeklassikko-sarjassa pokkariversio. Uudelle suomennokselle on ollut tilausta, sillä aikaisemmat käännökset ovat sekä tieteellisiltä käsitteiltään että kielelliseltä ilmaisultaan auttamattomasti vanhentuneita. Työn suomensi ensimmäisen kerran A. R. Koskimies ja sen julkaisi Karisto kahdeksan erillisen vihkoon sarjana vuosina 1913–1917 (toinen painos 1928, kolmas painos 1988). Tämän jälkeen Anto Leikola käänsi teoksesta kenialaisen paleontologin Richard E. Leakeyn (s. 1944) toimittaman ja Kirjayhtymän kustantaman lyhennelmän vuonna 1980.

Lajien synnyn tarkempi esittely voidaan jättää tässä vähemmälle huomiolle, sillä todennäköisesti jokainen on perehtynyt Darwinin ajatuksiin koulussa, joko omasta halustaan tai opettajan pakottamana. Teoksen perusideat luonnonvalinnasta, kasvi- ja eläinlajien hengissäsäilymiskamppailun edellytyksistä, lajien levinneisyydestä sekä fossiililöydöistä evoluutioteorian perimmäisenä todisteena kuuluvat yleissivistykseen. Työn muodosta voi sanoa sen verran, että Darwin esitti ajatuksensa evoluutiosta ihailtavan johdonmukaisesti ja teksti vaikuttaa yhä sujuvalta ja helpolukuiselta. Teoksesta tekee raskassoutuisen lähinnä se, että se sisältää huomattavan määrän empiiristä esimerkkiaineistoa ja yksityiskohtaisia lajiku-

vauksia evoluutioteorian tueksi.

Rannan käännös on kolmesta suomenkielisestä versiosta ymmärrettävästi tyyliltään ajanmukaisin ja selkein, mutta käännöstä tervehtii ilolla ennen kaikkea siksi, että kääntäjä on ottanut biologian käsitteissä viimeisen sadan viidenkymmenen vuoden aikana tapahtuneet muutokset asianmukaisesti huomioon. Ainakin aiheeseen perehtymättömän ja käsitteiden historiallista kehitystä tuntemattoman olisi vaikea tai mahdoton ymmärtää teoksen lajikuvauksia varhaisempien käännösten avulla. Katsotaan paria käännöskohtaa hieman tarkemmin. Ensimmäisessä suomennoksessa Koskimies tulkitsee teoksen kuudennen, teorian hankaluuksia käsittelevän luvun erään kohdan näin:

”Tahdon nyt antaa pari esimerkkiä saman lajin yksilöiden moninaistuneista ja muuttuneista elintavoista. Etelä-Amerikassa olen usein tarkannut erästä paarmalintua (*Saurophagus sulphuratus*), joka milloin tornihaukan tavoin pysyttelee yhdessä kohti ilmassa ja sitten siirtyy leijaillemaan toisaalle, milloin taas seisoo hievahtamatta veden partaalla ja sitten äkkiä syöksähtää veteen niinkuin kuningaskalastajalintu kalan niskaan. Englannissa näemme pakastiaisen (*Parus major*) kiipeilevän oksilla miltei kiipijän tavalla...” (Koskimies 1988, 232–233.)

Leikola kääntää saman kohdan näin:

”Mainitsen nyt esimerkkejä saman lajin yksilöiden moninaistuneista

ja muuttuneista elintavoista. Olen usein katsellut, miten eteläamerikkalainen tyrannisieppo liitelee jonkin paikan yllä ja sitten etenee tuulihaukan tavoin toiseen kohtaan, toisinaan taas seisoo hiljaa vesirajassa ja syöksähtää äkkiä nappaamaan kalan kuin kuningaskalastaja. Meidän maassamme voi talitiaisen joskus nähdä kiipeävän pitkin runkoja melkein puukiipijän tavoin...” (Leikola 1980, 106.)

Ja lopuksi sama kohta Rannan käännöksenä:

”Esitän nyt joitakin esimerkkejä saman lajin yksilöiden moninaistuneista ja muuttuneista elintavoista. Seurasin usein naamioväijyä (*Saurophagus sulphuratus*) Etelä-Amerikassa kun se lekutteli yhdessä paikassa ja siirtyi sitten toiseen kuin tuulihaukka. Muulloin se seisoi liikkumatta vesirajassa ja syöksähti sitten kuin kuningaskalastaja kalan perään. Englannissa talitiaisen (*Parus major*) voi nähdä kiipeilevän oksistossa kuin puukiipijä...” (Ranta 2016, 159–160.)

Esimerkit tarjonnevat selvän kuvan sekä tieteellisissä käsitteissä että käännösten tyylissä tapahtuneista muutoksista. Asiaan vihkiytymättömän on ilman taustatietoja vaikea ymmärtää ”paarmalinnun”, ”tyrannisiepon” ja ”naamioväijyn” sisällöllistä yhteyttä. Samanlainen käsitteellinen muutos nähdään ”pakastiaisen” ja ”talitiaisen” kohdalla. Koskimiehen ja Rannan käännöksissä ongelma on ratkaistavissa sillä, että kumpikin antaa

lajinimille asianmukaiset latinankieliset vastineet. Leikolan käännös on tässä suhteessa suurpiirteisempi. Sen perusteella lukijan on lopulta vaikea tunnistaa ensin puheena olevaa lajia varmasti. Katsotaan samoilta sivuilta vielä toista käännösesimerkkiä. Koskimies jatkaa näin:

”Myrskylinnut ovat oikeita valtameren lintuja ja oleskelevat enemmän ilmassa kuin mitkään muut linnut. Kuitenkin kuka tahansa saattaisi erehtyä pitämään erästä Tulimaan suojaisilla salmilla elävää lajia (*Puffinuria berardi*) jonakin ruokki- tai uikkulajina sen yleisten elintapojen, hämmästyttävän sukellustaidon ja uima- ja lentotavan vuoksi, milloin sen on pakko turvautua siipiinsä. Tästä huolimatta se on olellisesti myrskylintu, joskin monet sen elimistön osat ovat perinpohjin muuntuneet uusien elintapojen mukaisiksi.” (Koskimies 1988, 234–235.)

Leikola kääntää kohdan näin:

”Myrskylinnut ovat linnuista eniten ilmaan ja ulapoille sopeutuneita, mutta Tulimaan rauhallisissa salmissa elää muuan laji, jonka verraton sukellustaito sekä uima- ja lentotyylit saivat kenen tahansa luulemaan sitä ruokiksi tai uikuksi. Kuitenkin se on ehdottomasti myrskylintu, mutta monet sen organisaation osat [sic!] ovat muuttuneet perusteellisesti sen uusien elintapojen mukaan.” (Leikola 1980, 107.)

Ja lopuksi Rannan käännös samasta

katkelmasta:

”Liitäjät ovat aitoja valtamerien lentäjiä, mutta kuitenkin Tulimaan rauhallisten salmien isomyrskylliitjän (*Puffinuria berardi*, nyk. *Macronestes giganteus*) voisi sekoittaa ruokkiin tai uikkuun sen hämmästyttävän sukelluskyvyn, uimatapojen ja lentohaluttomuuden perusteella. Se on kuitenkin pohjimmiltaan liitäjä, vaikka monilta rakennesiltaan perin pohjin muuttunut.” (Ranta 2016, 160.)

Uusin käännös tuo ymmärrettävästi jälleen selkeimmin esiin laji- ja sukukäsitteissä tapahtuneet muutokset. Käännös sisältää kaksi merkittävää tekijää, jotka puuttuvat aikaisemmista käännöksistä. Ensinnäkin, se antaa suomenkielisen lajinimen Tulimaan salmissa elävälle myrskylintulajille (*isomyrkyliitäjä*). Toiseksi se sisältää kyseisen lajin suhteen merkittävänä historiallisena yksityiskohtana sekä aikaisemmin käytössä olleen (*Puffinuria berardi*) että nykyisin käytettävän (*Macronestes giganteus*) latinankielisen nimen. Vaikka lajin latinankielinen nimi on muuttunut todennäköisesti Koskimiehen käännöksen jälkeen eikä hänen käännöstään voida tältä osin kritisoida, on Rannan käännöksen eduksi katsottava yleisesti ottaen se, että käännös tekee käsitteissä tapahtuneet historialliset muutokset perin pohjin selväksi.

Vertaillaan lopuksi hieman eriaikaisia käännöksiä toisiinsa. Rannan käännös on erityisen hyvä edellä mainitunkal-

taisten käsitteellisten huomioiden osalta. Se on ymmärrettävästi ainoa tämän päivän kriteerit täyttävä suomenkielinen käännös Lajien synnystä. Toisaalta, pienoisenä puutteena voi pitää sitä, ettei käännös sisällä minkäänlaista luetteloa teoksen tieteellisistä termeistä. Tällainen lista sisältyy esimerkiksi Koskimiehen käännökseen. Ehkä listan puuttumista Rannan käännöksestä voidaan puolustella sillä, että käsitteet ovat muuttuneet vuoden 1859 jälkeen sen verran rajusti, ettei alkuperäisteoksen yhteydessä julkaistun listan kääntäminen olisi ollut kovin asianmukaista (ainakaan ilman laajoja historiallisia selityksiä).

Toinen huomio koskee lähes pakollisena varsinkin vanhojen tietoteosten alkuun sisällytettävää kääntäjän johdantoa. Tällainen puuttuu Rannan käännöksestä, vaikka juuri siinä olisi ollut erityisen helppo esittää huomioita käännöksen käsitteellisistä valinnoista ja Darwinin ideoiden osin jo vanhentuneista puolista. Rannan käännös sisältää ainoastaan suppean ”Suomentajan jälkikatsauksen”, jossa hän esittää muutamia lyhyitä hajanaisia huomioita Darwinin teoksen ensipainoksen aikalaisvastaanotosta ja Koskimiehen nyt jo vanhentuneesta käännöksestä jättäen Leikolan käännöksen täysin huomiotta. Rannan mukaan ”Koskimiehen käännös on tähän saakka ollut ainoa Lajien synnyn käännös suomeksi”. Väite ei tietenkään pidä paikkaansa, mutta oikeuttaa mukavalla tavalla Rannan käännöksen ja korostaa samalla uuden käännöksen tarpeellisuutta.

Erotuksena Rannan käännöksestä Leikolan käännös sisältää teoksen toimittajan Leakeyn laatiman laajan johdannon, jossa tämä esittää merkittäviä huomioita evoluutioteorian historiasta ennen Darwinin aikaa, selostaa laajasti Darwinin keskeisiä ongelmia sekä tuo esiin Darwinin teorian suhteen tämän päivän evoluutiobiologiaan. Käännös on hienosti kuvitettu ja sisältää asia- ja nimihakemiston, kuvaluettelon sekä kääntäjän asianmukaisesti kommentoiman kirjallisuusluettelon. Käännöstä voi pitää siinä mielessä Rannan käännöstä parempana, että se kontextoi Darwinin esityksen sen aitoon historialliseen ympäristöön ja tarjoaa samalla varsinkin kuvateksteissään mielenkiintoista lisävalaistusta Darwinin opista. Nämä huomiot ovat Lajien synnyn historiallisen aseman ja arvon ymmärtämiseksi hyödyllisiä, elleivät välttämättömiä.

Edellä mainituista puutteista huolimatta uusi käännös on tervetullut, sillä se nostaa Darwinin keskeiset argumentit esiin nykylukijan ymmärtämällä tavalla. Käsitteellisen tarkkuutensa puolesta käännöstä voinee käyttää tieteellisten tutkimusten lähteenä tai ainakin jonkinlaisena vertailumateriaalina, vaikka tutkijat tietävästi perustavat tutkimuksensa teoksen englanninkielisiin alkuperäisversioihin. Käännös on joka tapauksessa sen verran laadukas, että sitä uskaltaa suositella jokaiselle Darwinin ajattelusta ja evoluutioteoriasta kiinnostuneelle. □

LIIITY JÄSENEKSI SUOMEN HUMANISTILIITTOON!

Suomen humanistiliitto edustaa sekulaaria eettistä humanismia. Kansainväliselle humanistiliikkeelle ja Suomen humanisteille keskeistä on ihmisen arvo ja vastuu: humanisti uskoo elämään ennen kuolemaa. Humanistiliitto pyrkii edistämään esteetöntä maailmankatsomuksellista tasa-arvoa sekä tuo esille uskontokuntiin sitoutumattomien näkökulmia ja humanistista tapakulttuuria.

Suomen humanistiliitto on IHEUn (International Humanist and Ethical Union) jäsen. IHEU perustettiin 1952 ja se on alueensa asiantuntijaraporttoija UNESCOssa, UNICEF:ssä ja WHO:ssa sekä Euroopan neuvostossa ja Europarlamentissa.

www.ih.eu.org

Humanistiliitolla on paikallisia yhdistyksiä Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Pohjois-Pohjanmaan humanistiyhdistykset. Yhdistykset järjes-

tävät avoimia keskustelutilaisuuksia jostain ajankohtaisesta ja humanismin kannalta keskeisistä eettisistä ja yhteiskunnallisista kysymyksistä. Helsingin yhdistyksellä on kuukausittainen keskustelutilaisuus. Lisätietoja paikallisyhdistyksen toiminnasta ja liitosta verkkosivulta:

www.humanistiliitto.fi

Liiton jäsenyys on avoin kaikille humanismista kiinnostuneille. Jäsenmaksu on 30 euroa vuodessa. Sähköpostiisi tulee humanistilehti kaksi kertaa vuodessa sekä tiedotteita.

Jäsenyyttä voit hakea lähettämällä postia osoitteeseen: Suomen humanistiliitto, PL793, 00101 Helsinki, tai sähköpostiosoitteeseen:

info@humanistiliitto.fi

Kirjoita viestiisi seuraavasti: ”Haen Suomen humanistiliitto ry:n jäsenyyttä”, sekä seuraavat tiedot:

- nimi,
- titteli ja/tai ammatti (vapaaehtoinen),
- katu- ja postiosoite,
- sähköpostiosoite,
- puhelinnumero sekä
- paikallisyhdistys, jonka toiminnasta olet kiinnostunut (vapaaehtoinen).□

SUOMEN HUMANISTILIITTO RY

HALLITUS 2016-2017

Puheenjohtaja

Irma Peiponen
+358 (0)40 5533 867
irma.peiponen@arabianranta.com

Varapuheenjohtaja

Eino Huotari
eino.huotari@kolumbus.fi

Hallituksen jäsenet

Matti Paatelainen
mattitapio.paatelainen@gmail.com

Jari Papunen
jari.papunen@eduouka.fi

Jussi Pulkkinen
jussi.pulkkinen@iki.fi

Arja Strid
arja.strid8@gmail.com

Gun Winter
+358 (9) 555 245

Suomen Humanistiliiton kevätseminaari: Suomi ja suomalaiset

lauantaina 25.3. klo 10-16, Paasitorni, huone 401, Paasivuorenkatu 5 A, 00530 Helsinki

10-12 Suomi valtiollisen itsenäistymisen aikana

Taloudellinen ja sosiaalinen tilanne, VTT Reino Hjerppe
Poliittiset tapahtumat, VTT Mikko Majander

lounas (omakustanteinen)

13-15 Suomalaiset

Myyttinen matka, luontokuvaaja Heikki Willamo
Suomalaisten geneettiset juuret, yliopistonlehtori Päivi Onkamo

kahvi

15-16 Bergbomin perintö ja jännitteet teatterikentässä itsenäisyyden alla
teatteritutkija Pentti Paavolainen